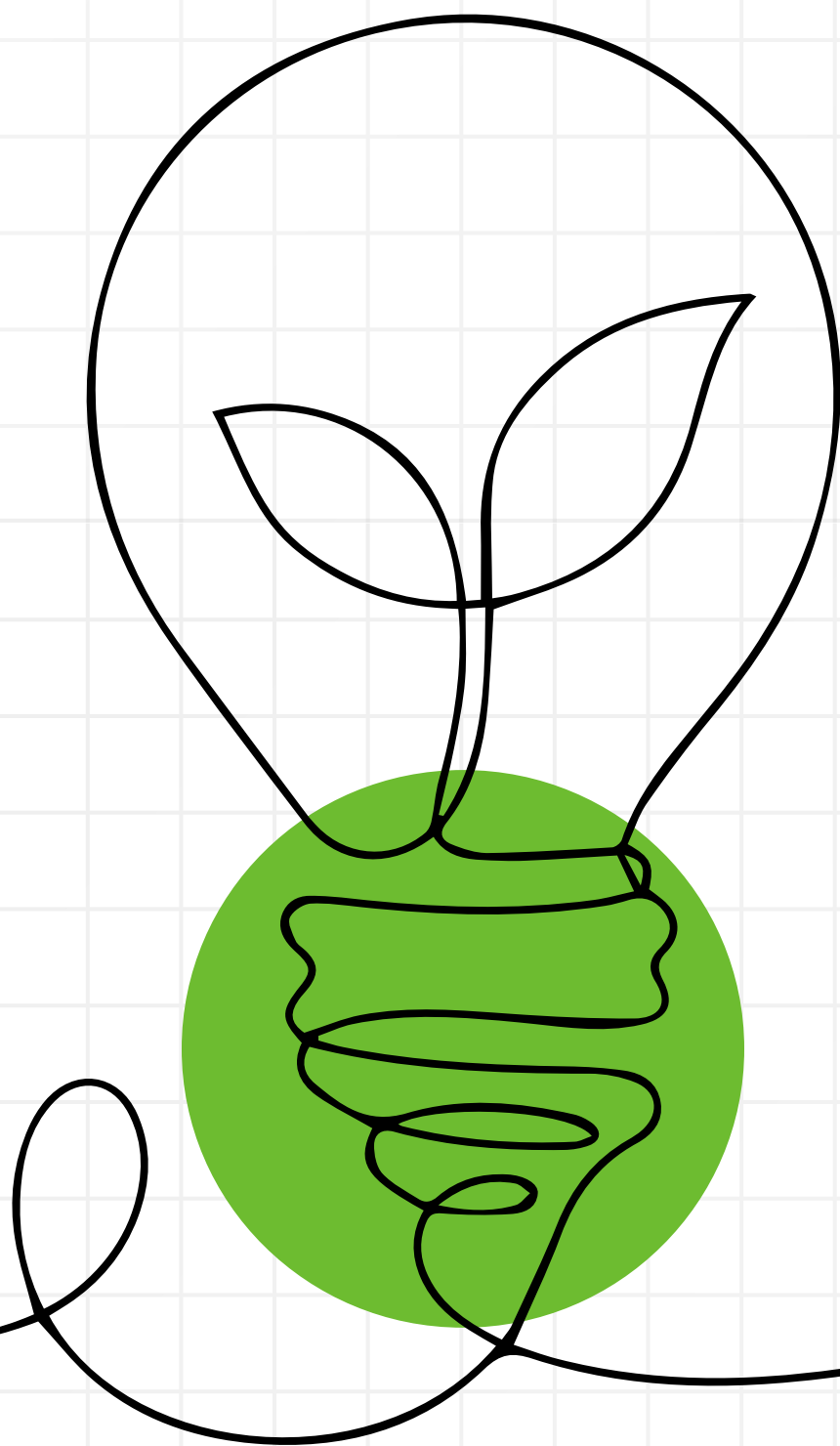

СТВОРЕННЯ МАТЕРІАЛІВ НА ЕНЕРГЕТИЧНУ ТЕМАТИКУ

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ
ЖУРНАЛІСТІВ/-ОК

2024

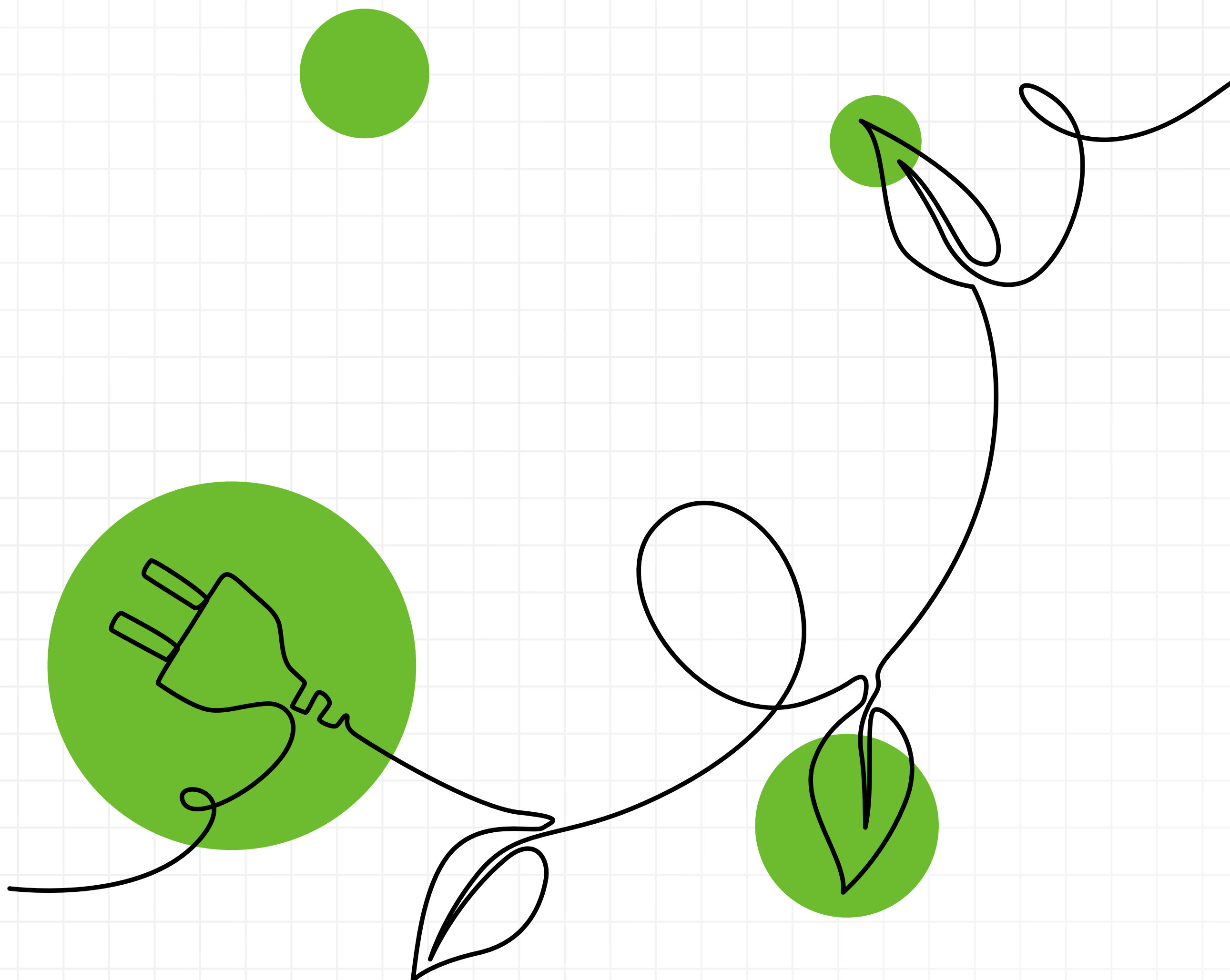

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
ЕНЕРГЕТИЧНИЙ
КЛАСТЕР

HEINRICH BÖLL STIFTUNG
КИЇВ
Україна

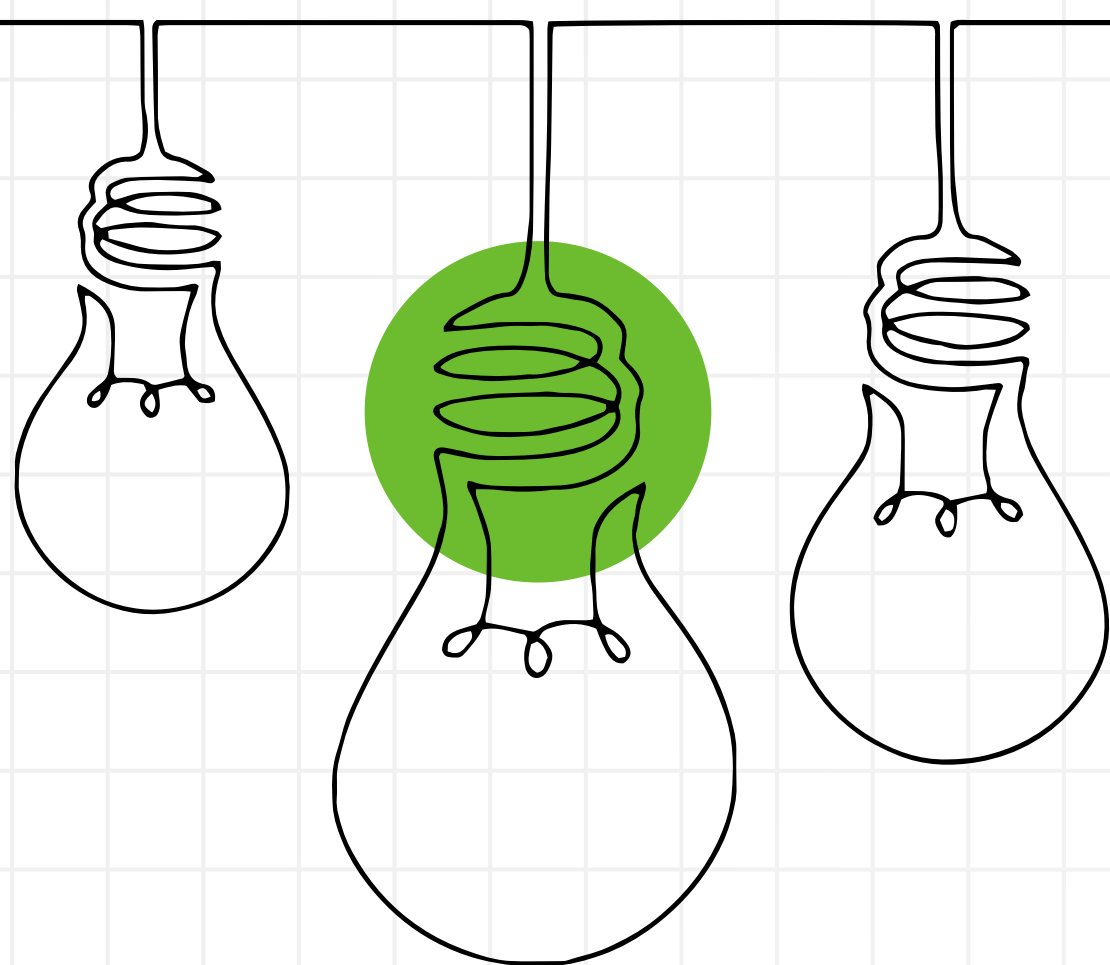
Рекомендації для журналістів/-ок створені ГО «Хмельницький енергетичний кластер» за підтримки Фонду ім. Гайнріха Бьолля, Бюро Київ – Україна.

Думки, висновки та рекомендації належать авторам/-кам цих рекомендацій і не обов'язково відображають погляди Фонду ім. Гайнріха Бьолля, Бюро Київ – Україна та Уряду Німеччини.

СТРУКТУРА

- 4 Вступ
- 5 Вплив енергетики на зміну клімату
- 7 Відновлювані джерела енергії
- 10 Атомна енергетика
- 13 Енергоефективність
- 15 Вплив війни на українську енергетику
- 17 Зелена відбудова України

ВСТУП

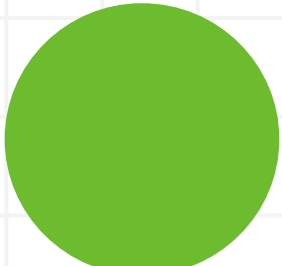
Рекомендації для журналістів/-ок підготовлені командою Хмельницького енергетичного кластера спільно з експертами/-ками в енергетичній темі в межах проєкту «Енергетична просвіта для журналістів», який реалізований за підтримки Фонду ім. Гайнріха Бьоля, Бюро Київ – Україна.

Актуальність теми енергетики спонукала нас ініціювати проєкт, який допоміг би отримати журналістам/-кам додаткові знання, контакти експертів/-ок та практичні рекомендації, завдяки яким висвітлення енергетичної теми буде більш об'єктивним, інформативним та корисним для аудиторії.

Рекомендації базуються на темах, виступах та матеріалах експертів/-ок та дискусій, які були частиною тренінгу «Енергетична просвіта для журналістів», що був проведений 12-13 липня 2024 року у Хмельницькому.

Інформація тут не є вичерпною, а підготовлена з метою допомогти журналістам/-кам у підготовці своїх матеріалів на енергетичну тематику. Тут ви знайдете інформацію про те, де шукати інформацію на вашу тему, з ким контактувати, які помилки найчастіше роблять журналісти/-ки та як їх виправляти.

Висловлюємо вдячність за допомогу в створенні цих рекомендацій Юлії Квітці (ГО «Еко клуб»), Максиму Бабаєву (Vitagro), Наталії Андрусевич (Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля») та Марині Садкіній (ГО «Центр суспільних ініціатив «Еко-імпульс»).

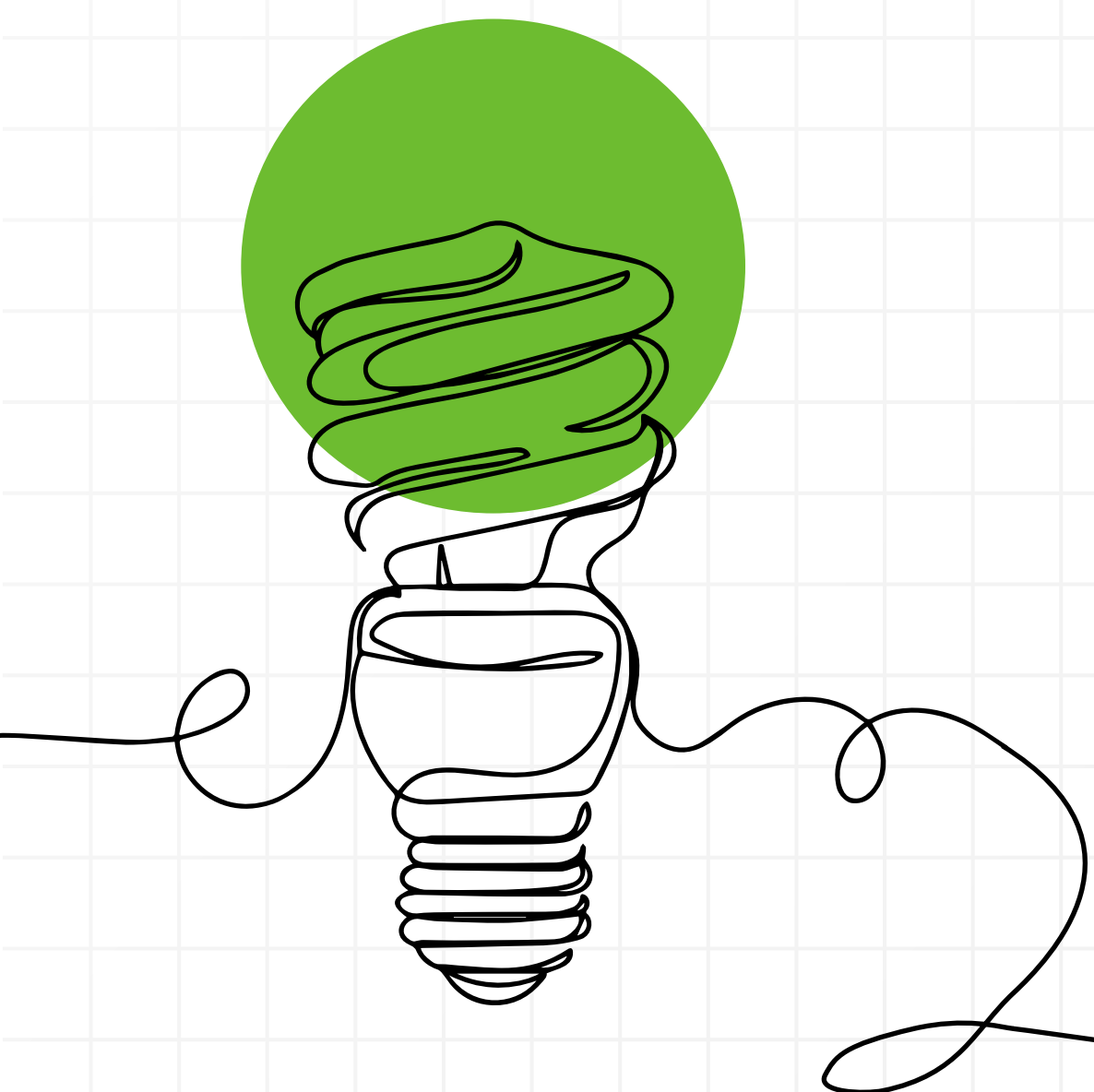

ВПЛИВ ЕНЕРГЕТИКИ НА ЗМІНУ КЛІМАТУ

⚠ ВАЖЛИВО РОЗУМІТИ

Результати нещодавнього [дослідження](#) продемонстрували актуальність теми зміни клімату та необхідність створення інформаційних матеріалів на цю тему:

- майже 56% українців та українок знають про зміну клімату та вважають її серйозною проблемою;
- майже $\frac{2}{3}$ українців та українок відчувають особисту відповідальність за боротьбу зі зміною клімату;
- майже кожен мешканець України відчуває вплив зміни клімату на його місцевість: 24,2% відчувають сильний вплив, 64,8% – помірний;
- 59,5% респондентів/-ок вважають, що основною причиною зміни клімату є діяльність людини;
- 60% респондентів/-ок підтримали б збільшення інвестицій в екологічний громадський транспорт.

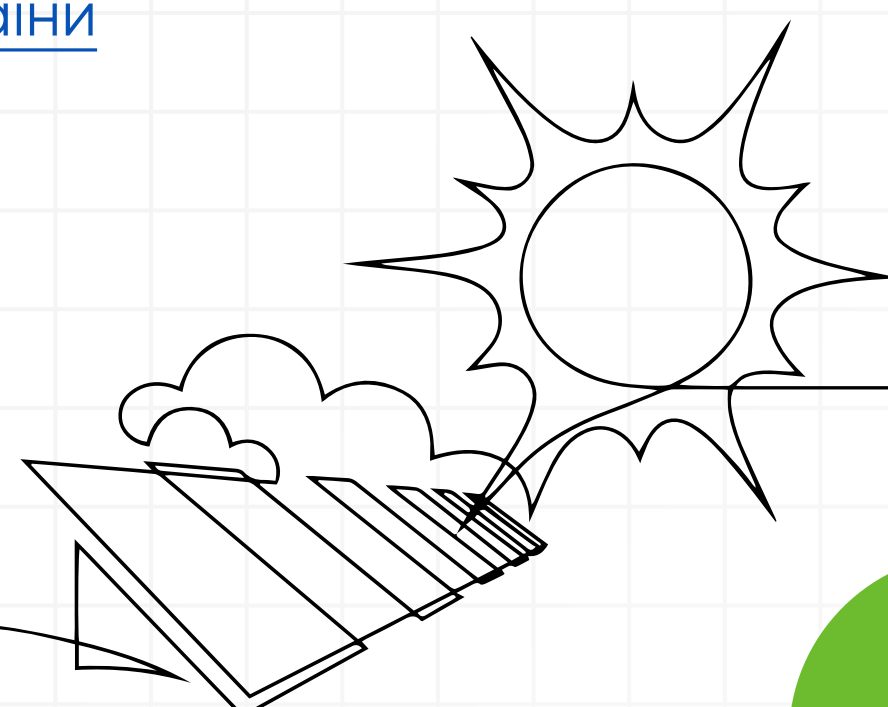
Зміна клімату спричинена високою концентрацією викидів парникових газів в атмосфері. Більшу частину цих викидів продукує спалювання викопного палива.

📖 МАТЕРІАЛ ВІД ЕКСПЕРТКИ:

[Презентація «Вплив енергетики на зміну клімату»](#) Ольги Бойко, експертки тренінгу «Енергетична просвіта для журналістів», координаторки мережі CAN EESSA

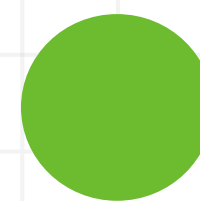
? ДЕ ШУКАТИ ІНФОРМАЦІЮ

- ➔ Державна служба статистики України, [Викиди забруднюючих речовин і парникових газів у атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення](#)
- ➔ [Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України](#)
- ➔ [Національний центр обліку викидів парникових газів](#)
- ➔ Сайти профільних громадських організацій
 - [ГО «Екодія»](#)
 - [ГО «Еко клуб»](#)
 - [Українська кліматична мережа](#)

ДО КОГО ЗВЕРТАТИСЯ

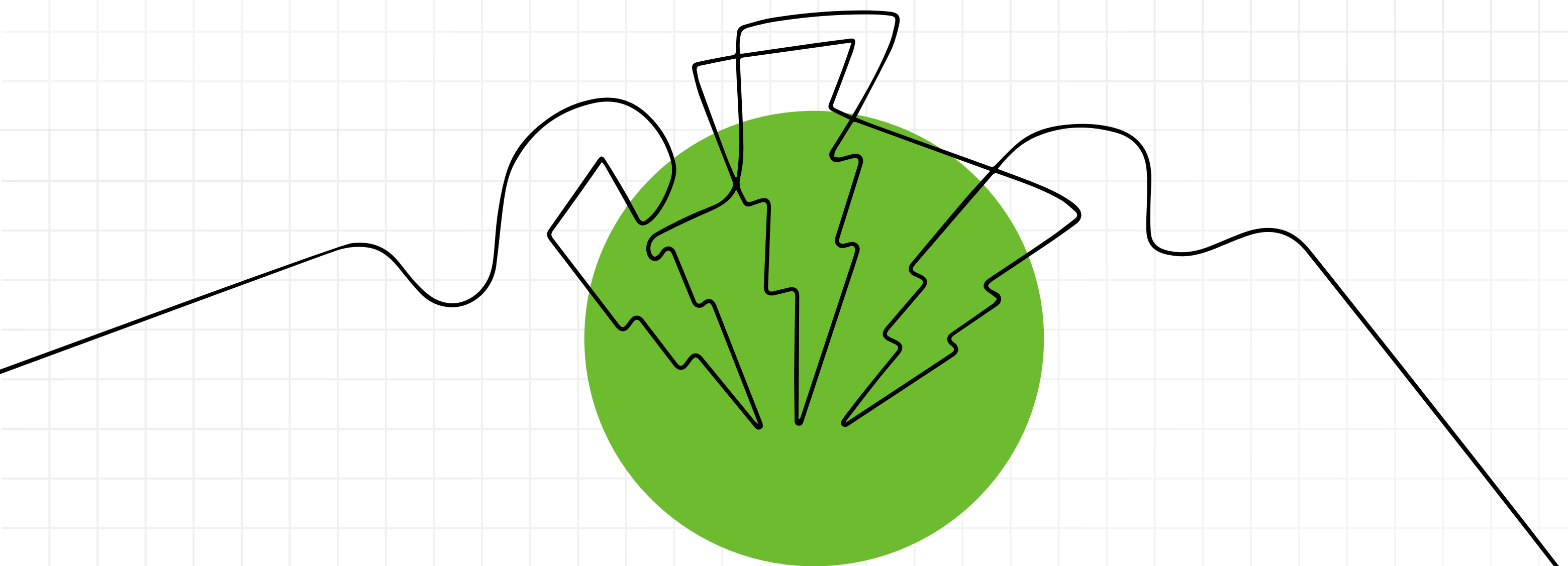
- [Ольга Бойко](#), координаторка мережі CAN EESSA;
- [Світлана Краковська](#), провідна авторка і голова делегації України до Міжурядової групи експертів зі зміни клімату при ООН;
- [Олексій Рябчин](#), кліматичний перемовник від України на конференції ООН з 2015 року.

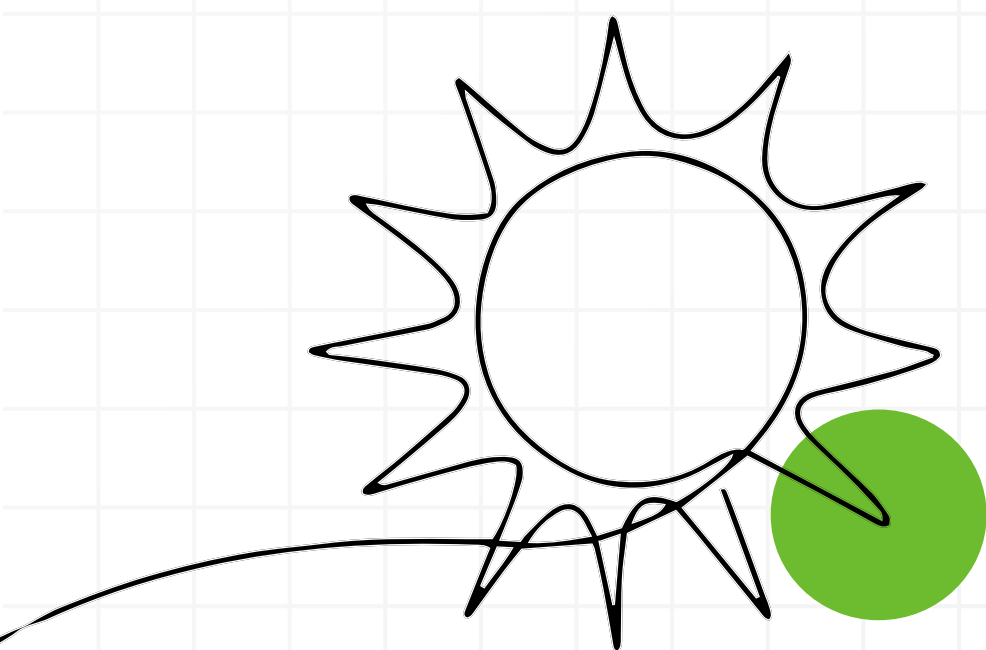
ТИПОВІ ПОМИЛКИ

- Плутанина понять “клімат” та “погода”;
- Висвітлення теми клімату “конспірологічною”;
- Вірно говорити “зміна клімату”, а не “зміни клімату”.

Більше прикладів можна побачити в брошурі від Мар'яни Вербовської [«Як писати про зміну клімату»](#).

ВІДНОВЛЮВАНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ

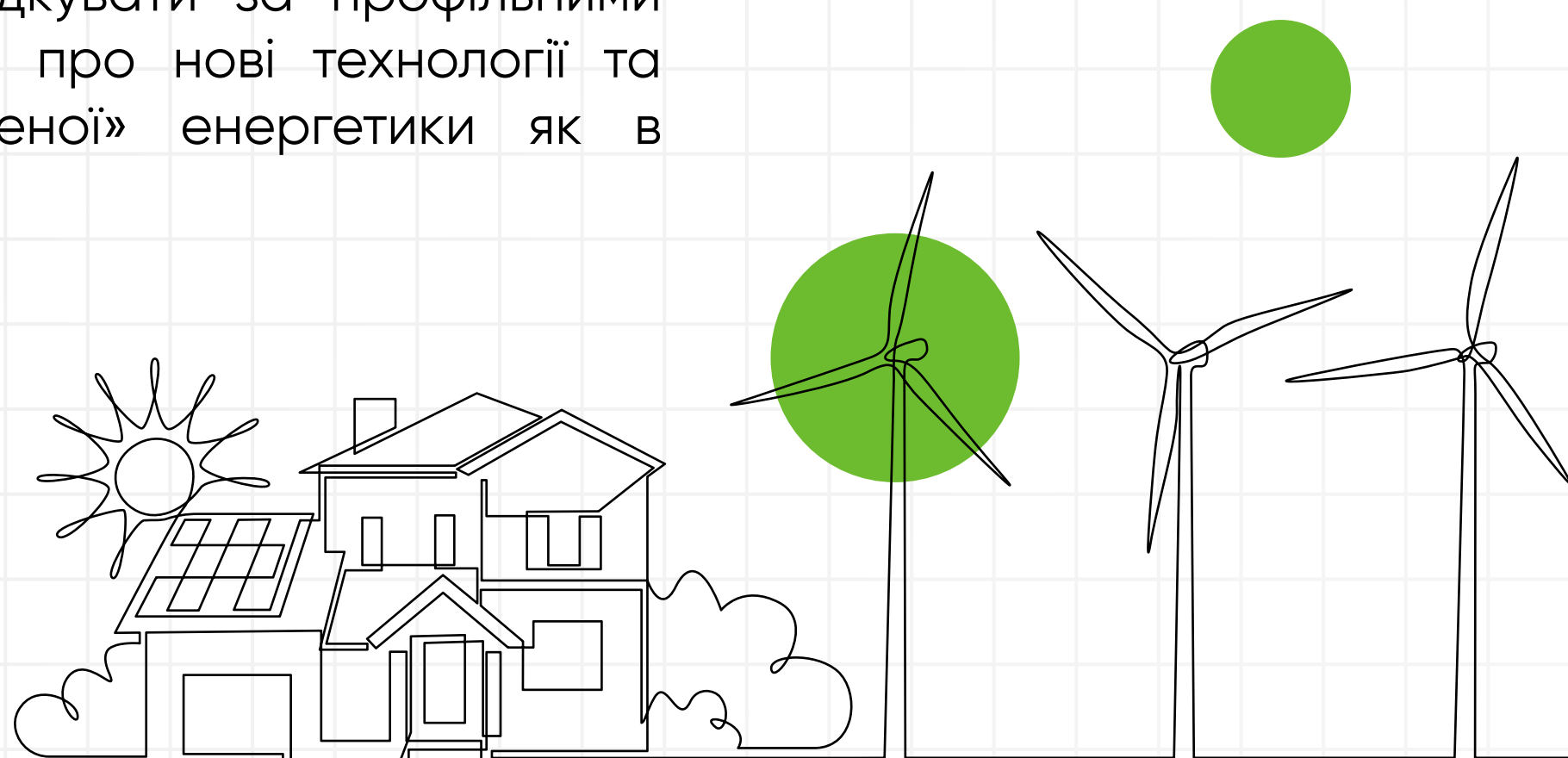

! ВАЖЛИВО РОЗУМІТИ

Сприйняття теми відновлюваної енергетики до повномасштабного вторгнення росії в Україну і після мають різні акценти. Якщо раніше «зелена енергетика» сприймалась як екологічне рішення для збереження довкілля, то зараз ця тема висвітлюється через призму енергетичної безпеки, децентралізації енергетичної системи та економії на платіжках.

Різноманіття вибору технологій серед сонячної, вітрової, біо- та гідроенергетики дозволяють використовувати відновлювану енергетику на всій території України. Найчастіше в інформаційному просторі з'являються сюжети/статті саме про сонячну енергетику, що має свої передумови – сонячних електростанцій за кількістю та встановленою потужністю збудовано найбільше в порівнянні з іншими видами «зеленої» генерації. Водночас створення інформаційних матеріалів про інші види відновлюваних джерел енергії може викликати додатковий інтерес в аудиторії та розширити її світогляд у цій темі.

Відновлювана енергетика динамічно змінюється та розвивається, тому варто слідкувати за профільними асоціаціями, які розповідають про нові технології та практики використання «зеленої» енергетики як в Україні, так і за її межами.

📖 МАТЕРІАЛ ВІД ЕКСПЕРТА:

[Презентація «Зелена енергетика. Як правильно писати про неї?»](#) Максима Бабаєва, експерта тренінгу «Енергетична просвіта для журналістів», представника компанії Vitagro.

? ДЕ ШУКАТИ ІНФОРМАЦІЮ

➔ Спеціалізовані видання

- Видання [EXPRO Gas&Oil](#) та [EXPRO Electricity](#)
- [Українська енергетика](#)
- [Kosatka.Media](#)

➔ Сайти державних органів влади

- Національна енергетична компанія [«Укренерго»](#)
- [Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг \(НКРЕКП\)](#)

➔ Сайти зі статистичними даними

- [Державна служба статистики України](#)
- [Євростат](#)

👤 ДО КОГО ЗВЕРТАТИСЯ

➔ Профільні асоціації

- [Асоціація сонячної енергетики України](#)
- [Українська вітроенергетична асоціація](#)
- [Біоенергетична асоціація України](#)
- [Енергетична асоціація «Українська Воднева Рада»](#)
- [Громадська спілка Global 100 RE Ukraine](#)

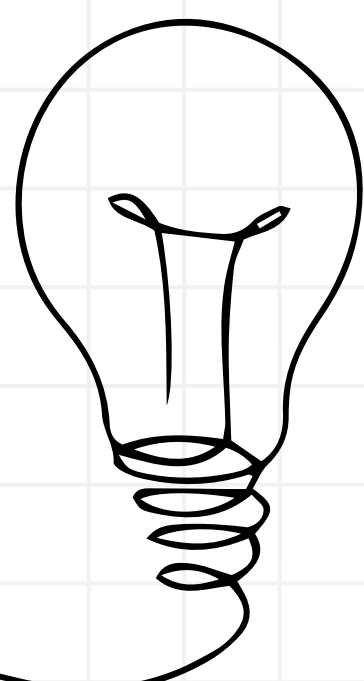
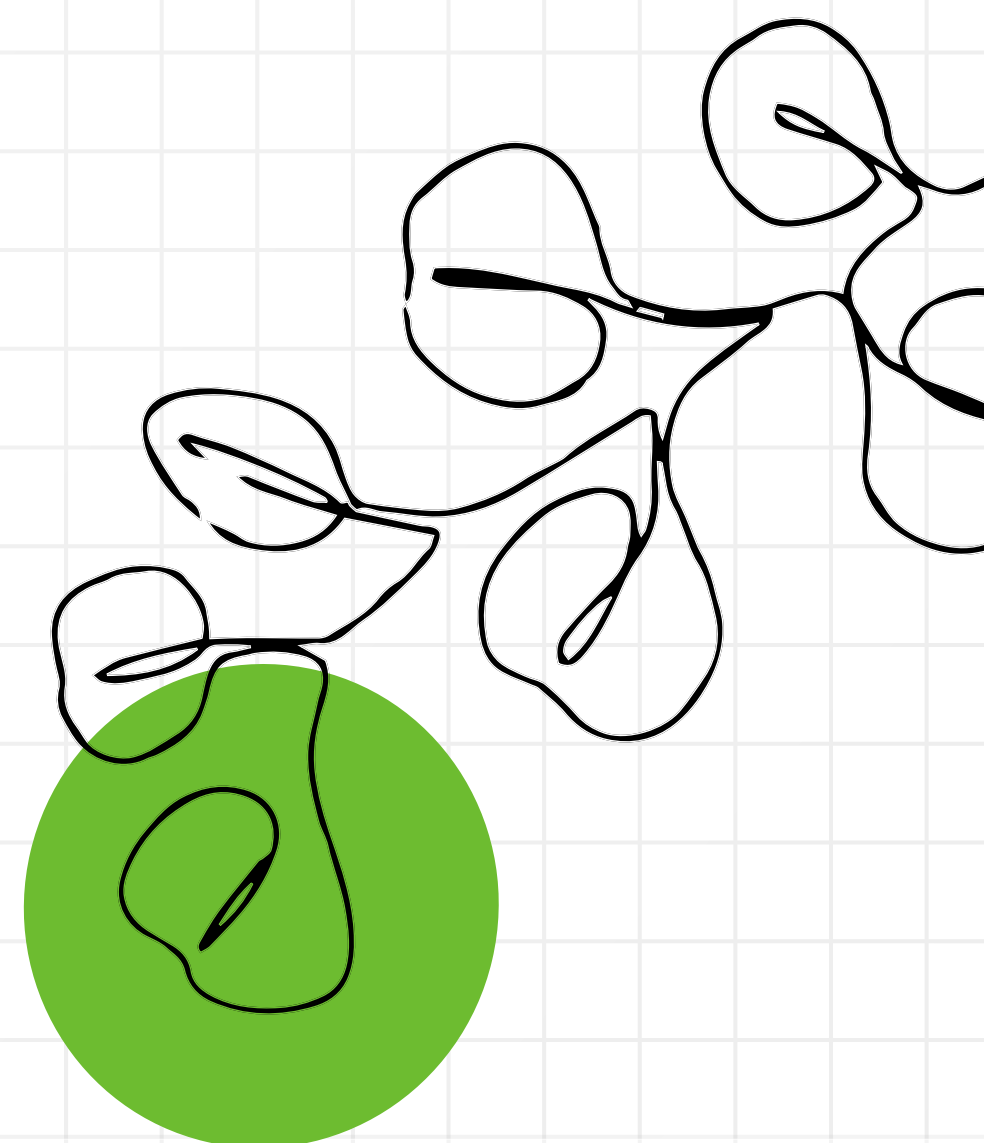
➔ Профільні громадські організації

- [ГО «Екодія»](#)
- [ГО «Екоклуб»](#)
- [ГО «Хмельницький енергетичний кластер»](#)
- [ГО «Razom We Stand»](#)

➔ Експерти

- [Сергій Макогон](#), екскерівник ТОВ «Оператор ГТС України» (2019–2022)
- [Роман Зінченко](#), співзасновник Greencubator
- [Максим Гардус](#), експерт Офісу Реформ Кабінету Міністрів України
- [Степан Кушнір](#), голова правління ГО «Хмельницький енергетичний кластер»

- ➔ Великі енергетичні компанії, виробники обладнання. Вони зазвичай зацікавлені у додаткових згадках у медіа.

▀▀ В Україні зараз є багато людей і організацій, які впроваджують у себе відновлювану енергетику. Домогосподарства з сонячними станціями, підприємства з СЕС і ВЕС, аграрії з біогазом, лікарні з СЕС з акумуляторами. Шукайте ці практичні кейси для своїх матеріалів, беріть інтерв'ю у людей. Реальні приклади завжди класно працюють для донесення меседжу. ▀▀

Максим Бабаєв,
представник компанії Vitagro.

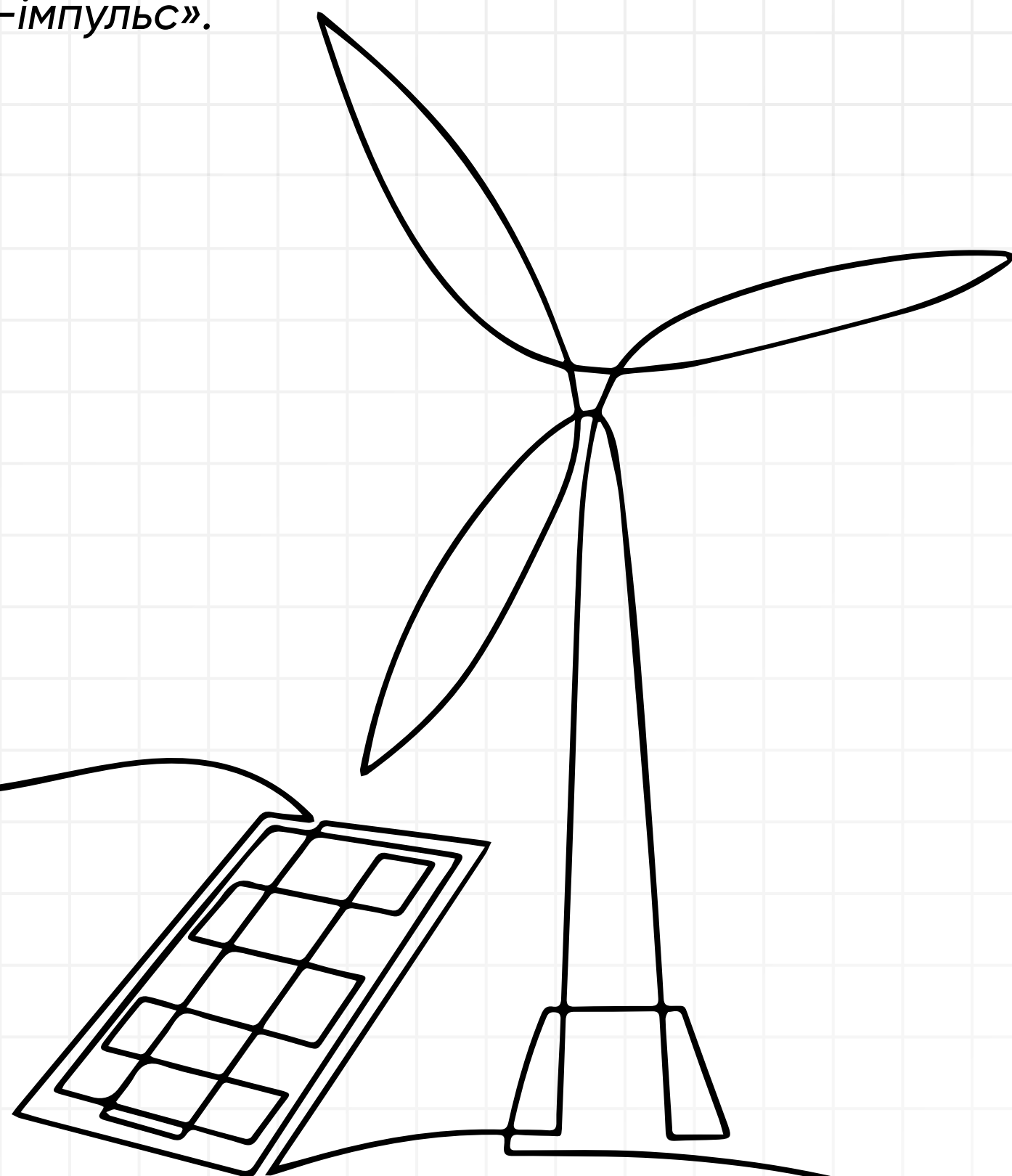
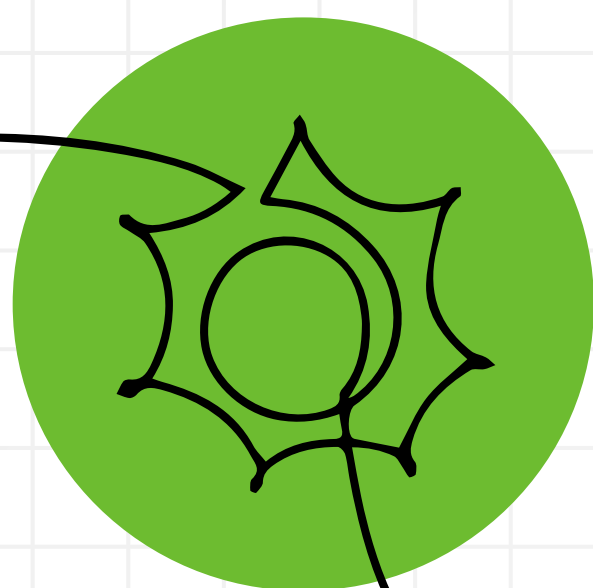

✘ ТИПОВІ ПОМИЛКИ

▣▣ Важливо мати базову грамотність – терміни, цифри тощо. Для цього можна просити експертів перевірити матеріал. Такі помилки дуже знижують довіру до матеріалу у людей, які трохи в темі. Не збалансовуються декларації державних органів інформацією „з полів” чи реальною статистикою, яка суперечить цим деклараціям. ▣▣

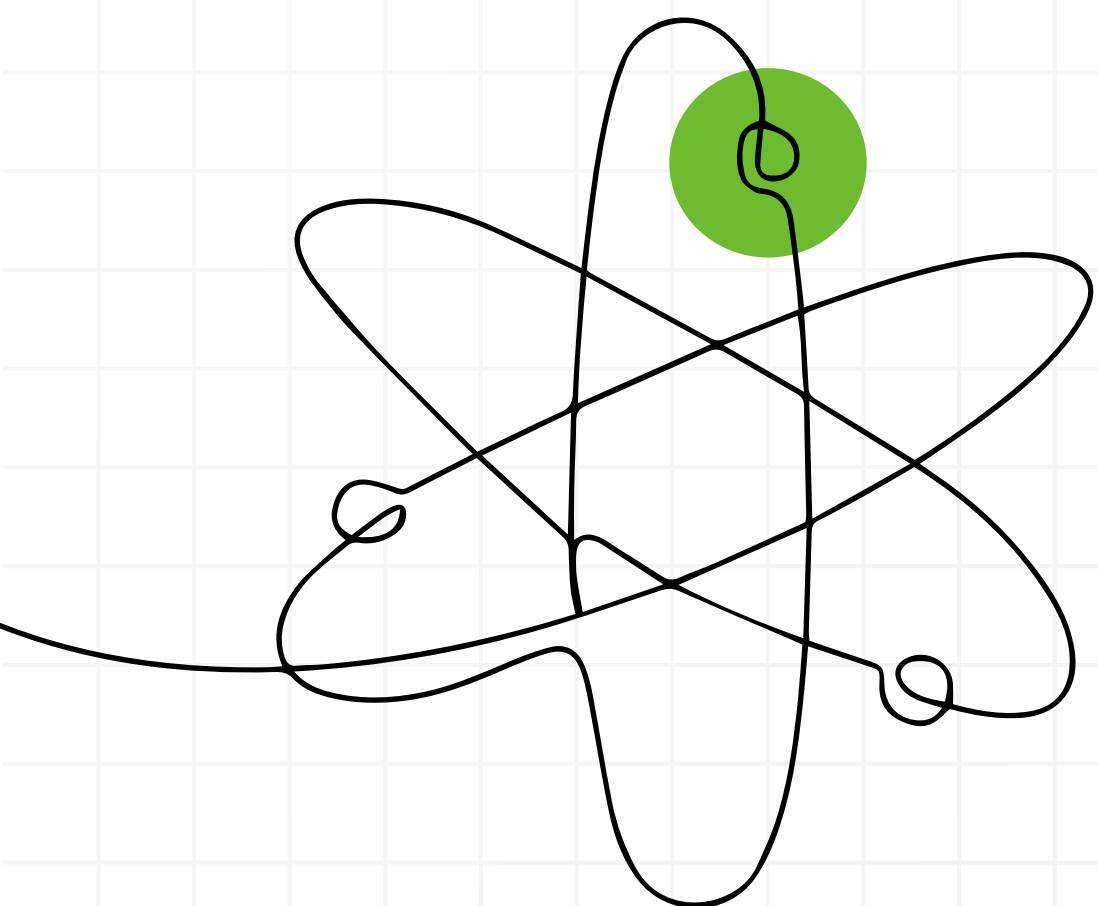
Максим Бабаєв,
представник компанії Vitagro.

▣▣ Посилання на неавторитетні джерела інформації, брак повноти вихідної інформації для достовірних розрахунків, гучні заголовки, які не завжди передають достовірний зміст висвітлюваного питання і вирвані з контексту фрази експертних інтерв'ю. Варто уважно перевіряти інформацію. Беручи інтерв'ю, бажано уточнити в автора/-ки перед публікацією обраних цитат, чи дійсно саме це малося на увазі, якщо відповіді надавалися не в письмовому вигляді або публікуються частково. ▣▣

Марина Садкіна,
ГО «Центр суспільних ініціатив «Еко-імпульс».

АТОМНА ЕНЕРГЕТИКА

! ВАЖЛИВО РОЗУМІТИ

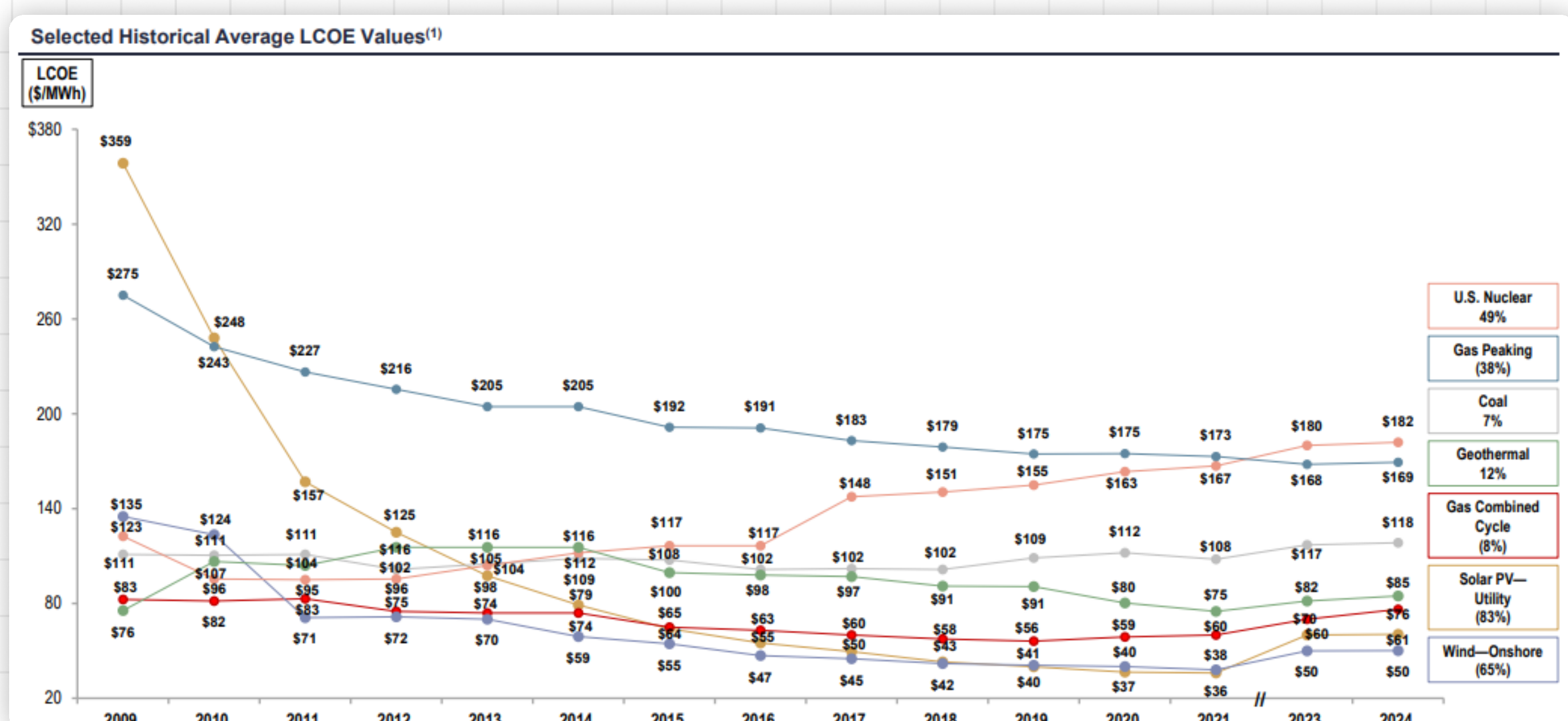
Певно, що тема атомної енергетики найбільш суперечлива в Україні і навколо неї зосереджена велика кількість міфів та недомовок. Частина з них ви знайдете у цьому розділі рекомендацій.

Атомна енергетика в Україні представлена чотирма атомними електростанціями (АЕС): Запорізька АЕС (шість енергоблоків), Південноукраїнська АЕС (три енергоблоки), Рівненська АЕС (чотири енергоблоки) та Хмельницька АЕС (два енергоблоки).

До 24 лютого 2024 року (дата початку повномасштабної російсько-української війни) загальна потужність всіх 15 енергоблоків складала 13,835 МВт, що забезпечувало 54% усієї генерації електроенергії в Україні.

Основні міфи, які ширяться про атомну енергетику – це дешево і це «екологічно». Сьогодні атомна енергетика за економічними показниками програє новим відновлюваним джерелам енергії. В той час як вартість будівництва нових АЕС зростає.

Історична середня вартість електроенергії

Джерело: Lazard Levelized Cost of Energy Analysis 2024

Що стосується «екологічна» чи «зелена», то атомні електростанції викидають CO₂ не тільки під час своєї роботи, але й на інших етапах життєвого циклу. Наприклад, під час їхнього спорудження, бо воно передбачає використання величезної кількості бетону, металу, викопного палива для перевезення усіх матеріалів та працівників тощо. Але найбільше CO₂ викидається в атмосферу під час виробництва ядерного палива, необхідного для роботи АЕС, в тому числі під час видобутку уранової руди, її перемелювання, обробки, збагачення та фабрикації палива. Далі – під час транспортування його на атомні станції, а також на безпечне зберігання радіоактивних відходів протягом тисячоліть.

Негативний вплив на довкілля від атомної енергетики не зводиться лише до викидів у навколишнє середовище радіоактивних матеріалів. Атомна енергетика призводить до суттєвого негативного впливу на екосистеми розташованих поряд водних об'єктів та використовує величезну кількість води, дефіцит якої зростає у світі та Україні. Ядерні реактори потребують великих кількостей води для охолодження і генерації електроенергії¹.

МАТЕРІАЛ ВІД ЕКСПЕРТІВ/-ОК:

- [Атомна енергетика в Україні](#) – Артем Колесник, експерт тренінгу «Енергетична просвіта для журналістів», фахівець з енергетичної політики громадської організації «Екодія»
- [Виклики розвитку атомної енергетики в Україні. Особливості дозвільних процедур при будівництві ядерних реакторів](#) – Юлія Квітка, експертка тренінгу «Енергетична просвіта для журналістів», координаторка проєктів громадської організації «Екоклуб», фахівчиня з оцінки впливу на довкілля (ОВД)

ДЕ ШУКАТИ ІНФОРМАЦІЮ

➔ Офіційні сайти структур

- [АТ «НАЕК „Енергоатом“»](#)
- [Міністерство енергетики України](#)
- [Державна інспекція ядерного регулювання України \(ДІЯРУ\)](#)
- Офіційні сайти та сторінки підрозділів АЕС у соціальних мережах

➔ Інформація про законопроект або закон щодо будівництва атомних блоків

- Сайт [Кабінету Міністрів України](#)
- Офіційний портал [Верховної Ради України](#)

➔ Платформа публічних закупівель – [Prozorro](#)

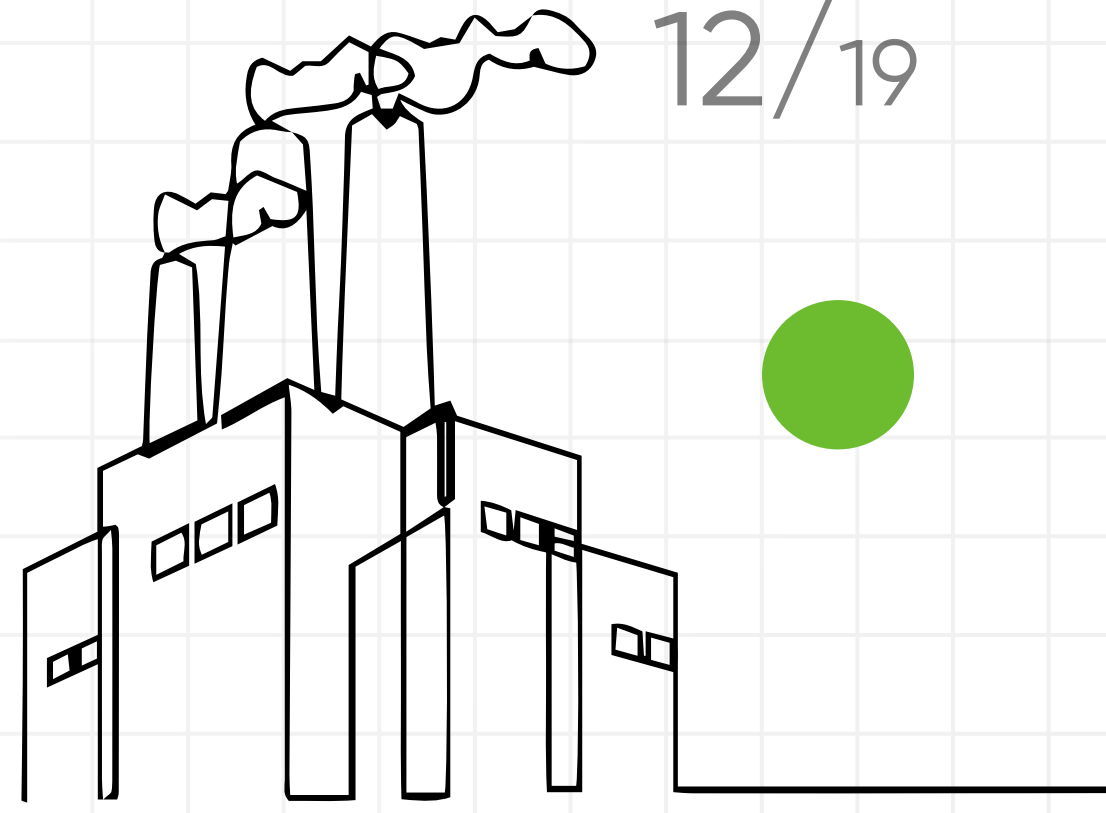
- Інформація щодо проходження дозвільної процедури з оцінки впливу на довкілля (ОВД)
 - [Реєстр ОВД до 2024 року](#)
 - [Реєстр ОВД з 2024 року](#)

¹ [Чому атомна енергетика – брудна енергетика і не може вважатися «екологічною»](#)

➔ Подача запитів на публічну інформацію до Енергоатому, профільних міністерств, ДІЯРУ тощо.

➔ Дослідження та статті профільних організацій

- [Westinghouse: огляд проєктів, аналіз проблем та невиконаних зобов'язань](#), 2023 рік, ГО «Екодія»
- [Запорізька АЕС: закрити не можна лишити Питання та відповіді](#), 2020 рік, ГО «Екодія»
- [Скільки відходів продукує атомна енергетика та як їх переробляють](#), 2023 рік, ГО «Екодія»
- [Що не так з планами будівництва дев'яти нових великих атомних енергоблоків? – висновки дискусії](#), 2023 рік, ГО «Екодія»
- [Чому атомна енергетика – брудна енергетика і не може вважатися «екологічною»](#), 2022 рік, ГО «Екодія»

➔ Громадські звернення профільних організацій

➔ [Спільна позиція громадськості стосовно загроз проєкту добудови третього та четвертого енергоблоків Хмельницької АЕС](#), 2024 рік

🏠 ДО КОГО ЗВЕРТАТИСЯ

- Народні депутати/-ки Верховної Ради України, які коментують це питання, антикорупційний комітет ВРУ. Станом на 2024 рік коментують [Інна Совсун](#) та [Андрій Жупанин](#)
- Фахівці/-чині з громадського сектору: [Ольга Лящук](#) (ГО «Еко клуб»), [Артем Колесник](#) (ГО «Екодія»), Юлія Квітка (ГО «Еко клуб»), [Ольга Кошарна](#) (Незалежна експертка з ядерної енергетики та ядерної безпеки)
- [Юрій Костенко](#) (Міністр охорони довкілля та ядерної безпеки (1992–1998 роки))

Зображення енергоблока
Фото: golos.com.ua

✘ ТИПОВІ ПОМИЛКИ

На думку Юлії Квітки (ГО «Еко клуб»), є базові помилки, які роблять журналісти/-ки, висвітлюючи тему атомної енергетики:

- Упередженість, коли в матеріалі немає посилання на думки експертів/-ок
- Транслявання лише однієї позиції, не залучаючи до створення матеріалів різні сторони
- Посилання не на першоджерело
- Не здійснена перевірка фактів
- Плутанина між законопроєктами та законами, нерозуміння прийняття рішень на законодавчому рівні

Крім цього, інколи візуальний супровід матеріалів є помилковим. Наприклад, у матеріалі розповідають про енергоблоки, а на зображенні показують градирні (охолоджувальні башти).

Зображення градирні
Фото: armyinform.com.ua

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ

⚠ ВАЖЛИВО РОЗУМІТИ

Україна має одну з найбільш енергоємних та енергозалежних економік у світі. Наш показник енергоємності валового внутрішнього продукту (ВВП) втричі вищий, ніж у більшості країн Європейського Союзу. Питання зменшення залежності від імпорту традиційних енергоресурсів є актуальними, особливо з точки зору енергетичної безпеки. Саме тому питання енергоефективності вчергове доводять своє стратегічне значення, адже є важливим не лише для низько-вуглецевого розвитку і надійного енергозабезпечення, а й безпосередньо для суверенітету та незалежності держави.

Що ж таке енергоефективність? Енергоефективність – це раціональне використання енергії, яке дозволяє отримати ту ж кількість енергетичних послуг, використовуючи менше ресурсів.

? ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

- ➔ **Підвищення енергетичної незалежності:** енергоефективність робить країну менш залежною від імпорту енергоресурсів.
- ➔ **Економія грошей:** завдяки енергоефективності можна значно зменшити свої рахунки за електроенергію, газ та інші енергоресурси.
- ➔ **Створення нових робочих місць:** розвиток енергоефективності стимулює інвестиції та сприяє створенню нових робочих місць у сфері енергоаудиту, енергомодернізації та виробництва енергоефективного обладнання.
- ➔ **Зменшення викидів парникових газів:** енергоефективність допомагає зменшити викиди CO₂ та інших парникових газів, що сприяє боротьбі зі зміною клімату.

📖 МАТЕРІАЛ ВІД ЕКСПЕРТА:

[Презентація «Як вижити в умовах відключень електропостачання»](#) Вадима Литвина, експерта тренінгу «Енергетична просвіта для журналістів», керівника Асоціації енергоаудиторів України.

? ДЕ ШУКАТИ ІНФОРМАЦІЮ

- ➔ Сайти державних органів влади та асоціацій
 - Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України – [Держенергоефективності](#)
 - [Міністерство енергетики України](#)
 - [Фонд Енергоефективності](#)
 - Асоціація [«Енергоефективні міста України»](#)
- ➔ Спеціалізовані видання та сайти профільних громадських організацій
 - [Українська енергетика](#)
 - [Kosatka.Media](#)
 - [ГО «Екодія»](#)
 - [ГО «Еко клуб»](#)
 - [ОПОРА](#)
- ➔ Дослідження та статті
 - Брошура [Енергоаудит багатоквартирного будинку](#)
 - Брошура [Досвід модернізації багатоквартирних будинків](#), 2021 рік
 - [Посібник енергоменеджера](#), 2019 рік

👤 ДО КОГО ЗВЕРТАТИСЯ

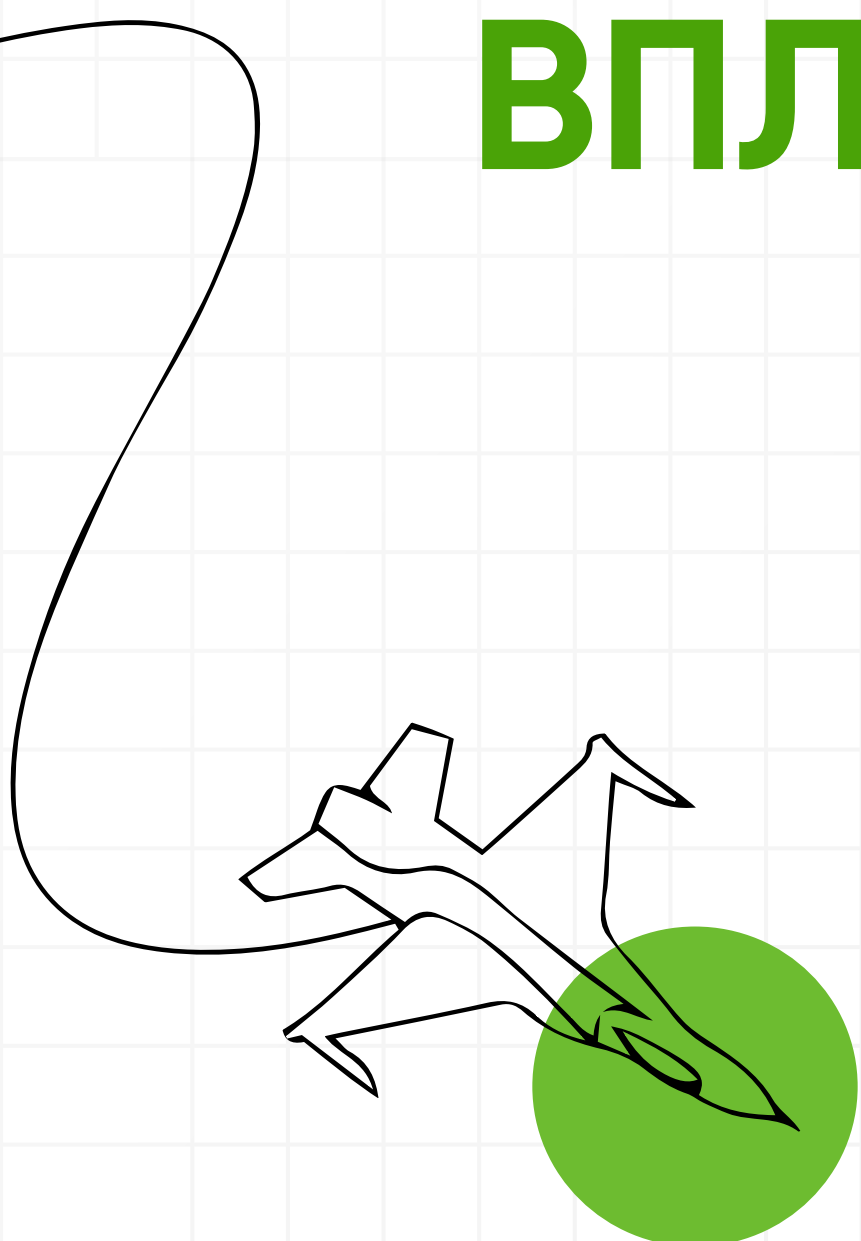
- [Олексій Тихонов](#), радник заступника голови КМДА
- [Вадим Литвин](#), керівник Асоціації енергоаудиторів України
- [Святослав Павлюк](#), виконавчий директор Асоціації «Енергоефективні міста України»
- [Дмитро Сакалюк](#), координатор проектів у сфері енергоефективності, енергетичного менеджменту ГО «Еко клуб»

✘ ТИПОВІ ПОМИЛКИ

- Не розрізнення понять «енергоефективність» та «енергозбереження»;
- Важка термінологія. Варто перевіряти правильність написання, а також роз'яснювати аудиторії, що означає той чи інший термін або прилад;
- Неправильна чи застаріла статистична інформація. Варто перевіряти джерела отримання інформації;
- При підготовці матеріалів варто використовувати приклади вже успішно функціонуючих енергоефективних об'єктів (було так, стало так) або розв'язаних проблем у сфері енергоефективності (особливо на побутовому рівні).

ВПЛИВ ВІЙНИ НА УКРАЇНСЬКУ ЕНЕРГЕТИКУ

⚠ ВАЖЛИВО РОЗУМІТИ

Український досвід збереження енергетичної системи в умовах війни є унікальним в сучасній історії, адже енергетичні об'єкти стали одними із пріоритетних цілей для країни агресора, що відображається як на побутовому рівні, так і на всіх інших сферах життя українців та українок. Жодна країна не мала подібного досвіду, тому запозичити успішні практики не вдасться і ми їх формуємо вперше саме зараз.

📖 МАТЕРІАЛ ВІД ЕКСПЕРТА:

[Презентація «Вплив війни на енергетику»](#) Станіслава Ігнат'єва, експерта тренінгу «Енергетична просвіта для журналістів», доктора технічних наук, професора, Голови Ради Української асоціації відновлюваної енергетики.

❓ ДЕ ШУКАТИ ІНФОРМАЦІЮ

➔ Офіційні сайти державних органів та інших державних установ

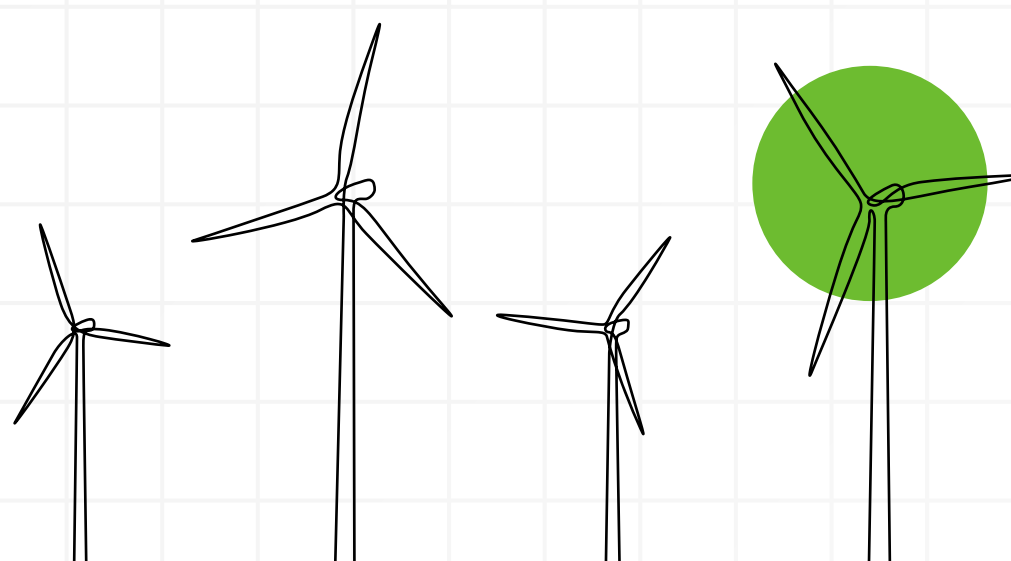
- Національна енергетична компанія [«Укренерго»](#)
- Сайти Обленерго
- [Міністерство енергетики України](#)

➔ Профільні асоціації

- [Асоціація сонячної енергетики України](#)
- [Українська вітроенергетична асоціація](#)
- [Біоенергетична асоціація України](#)
- [Громадська спілка Global 100 RE Ukraine](#)

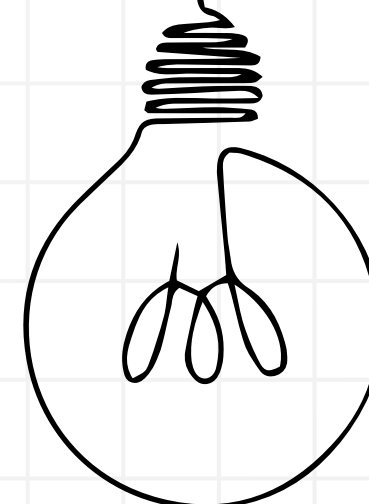
➔ Дослідження та статті профільних організацій

• [Війна росії проти України: енергетичний вимір](#) | щотижневий моніторинг від Аналітичного центру «DiXi Group» понад 100 відкритих офіційних першоджерел: міністерств, державних агентств, операторів мереж та енергетичних підприємств.

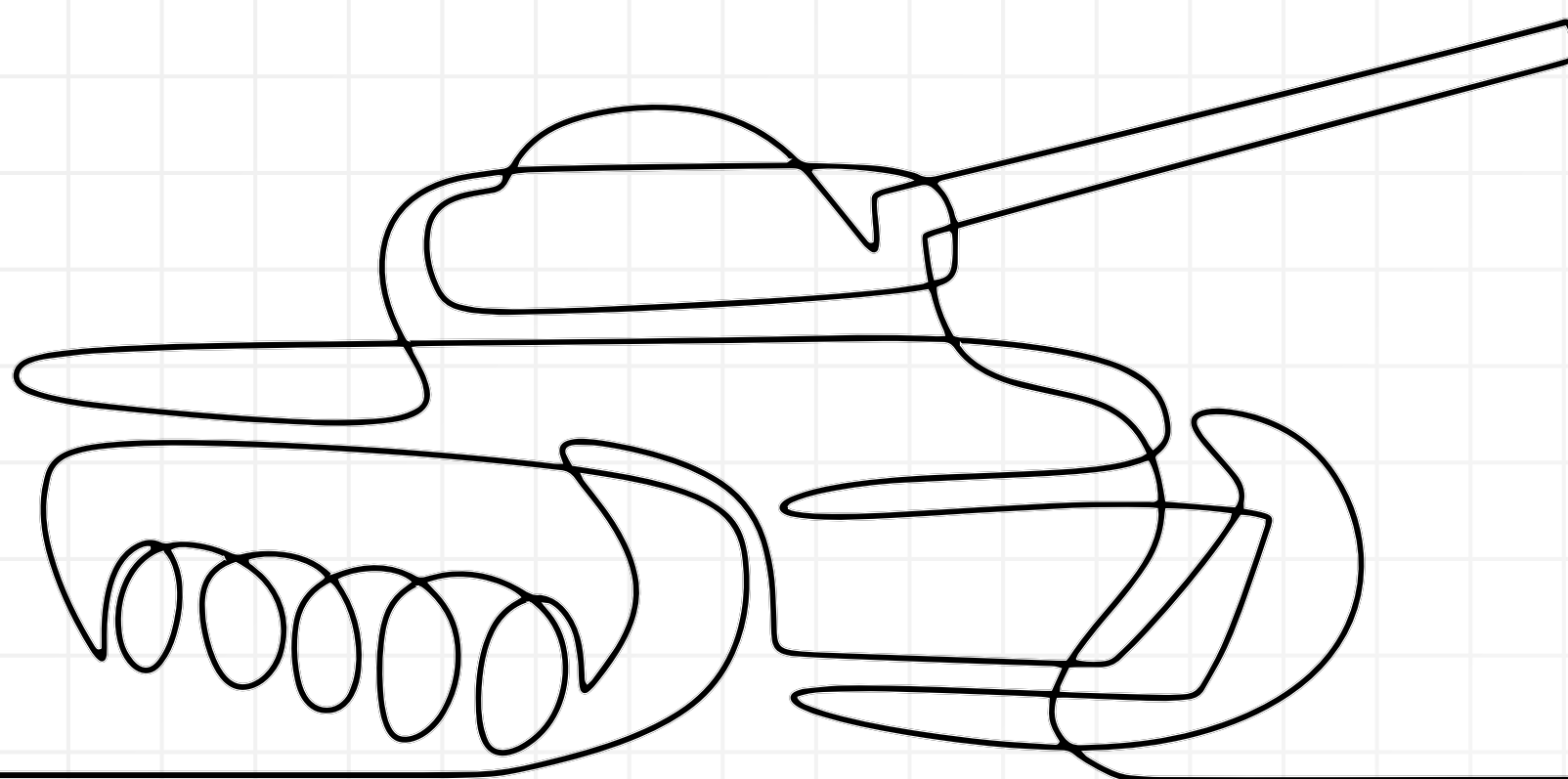
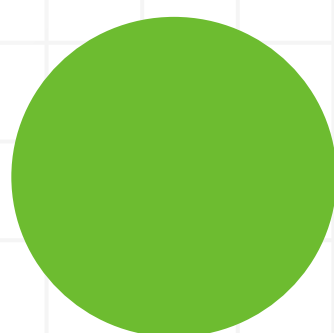
ДО КОГО ЗВЕРТАТИСЯ

- [Станіслав Ігнат'єв](#), доктор технічних наук, професор, Голова Ради Української асоціації відновлюваної енергетики;
- [Костянтин Криницький](#), керівник відділу енергетики в ГО «Екодія»;
- [Олександр Харченко](#), директор Центру досліджень енергетики.

ТИПОВІ ПОМИЛКИ

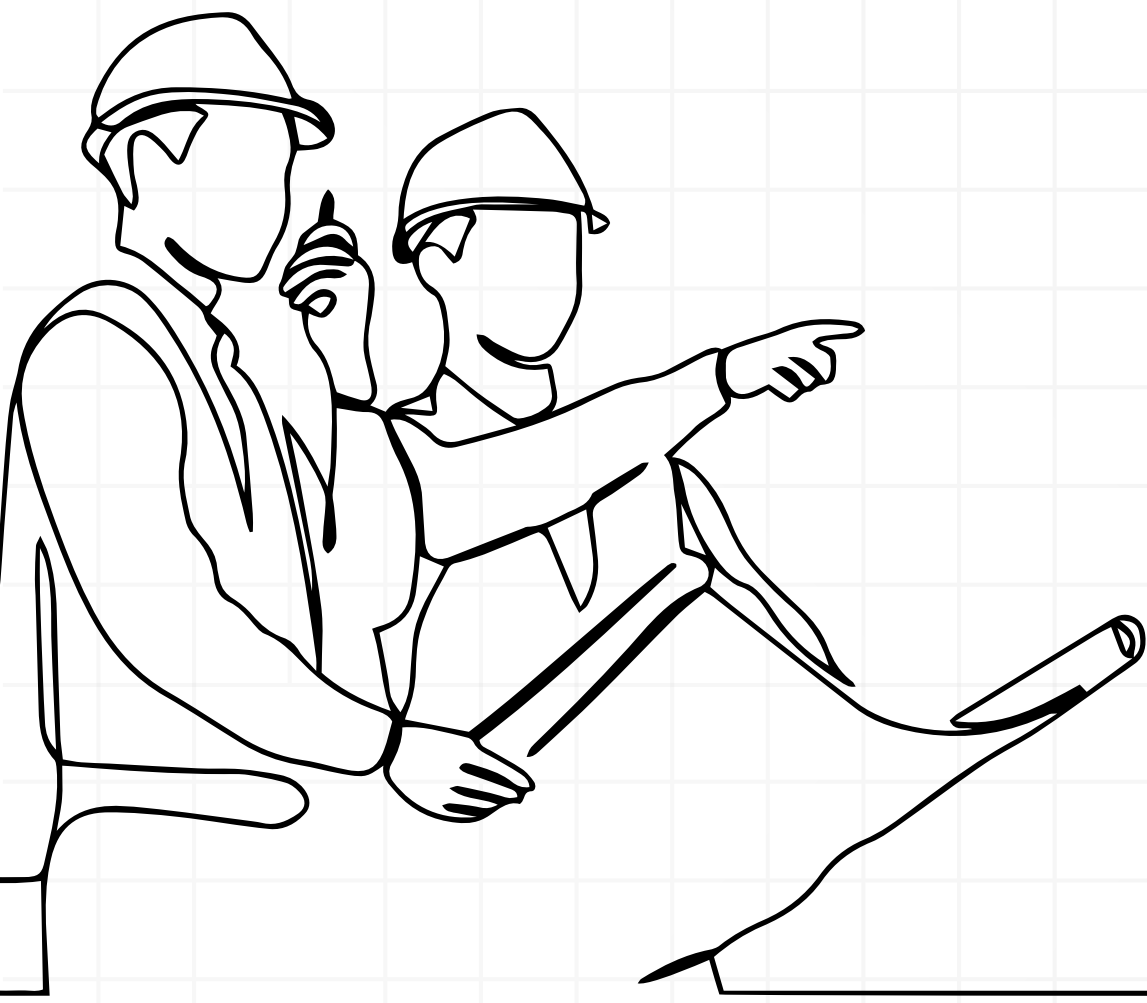
- Використання інформації з неофіційних джерел, які можуть бути недостовірні;
- Публікації зображень та відео з місця ураження енергетичних об'єктів;
- «Страшні» прогнози про блекаут задля додаткових переглядів.

ЗЕЛЕНА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

⚠ ВАЖЛИВО РОЗУМІТИ

Тема зеленої відбудови України є доволі новою, адже активна її трансляція почалася після повномасштабного вторгнення росії в Україну та масового руйнування інфраструктури. На сьогодні повоєнне відновлення України є одним з основних чинників, що впливають на політичні процеси планування на різних рівнях: як на загальнодержавному та секторальному, так і на локальному та місцевому. Питання відновлення та відбудови включають в наявну архітектуру актів державного планування. Також напрацьовують рішення, в центрі уваги яких є відновлення та відбудова і держави загалом, і регіонів та громад зокрема².

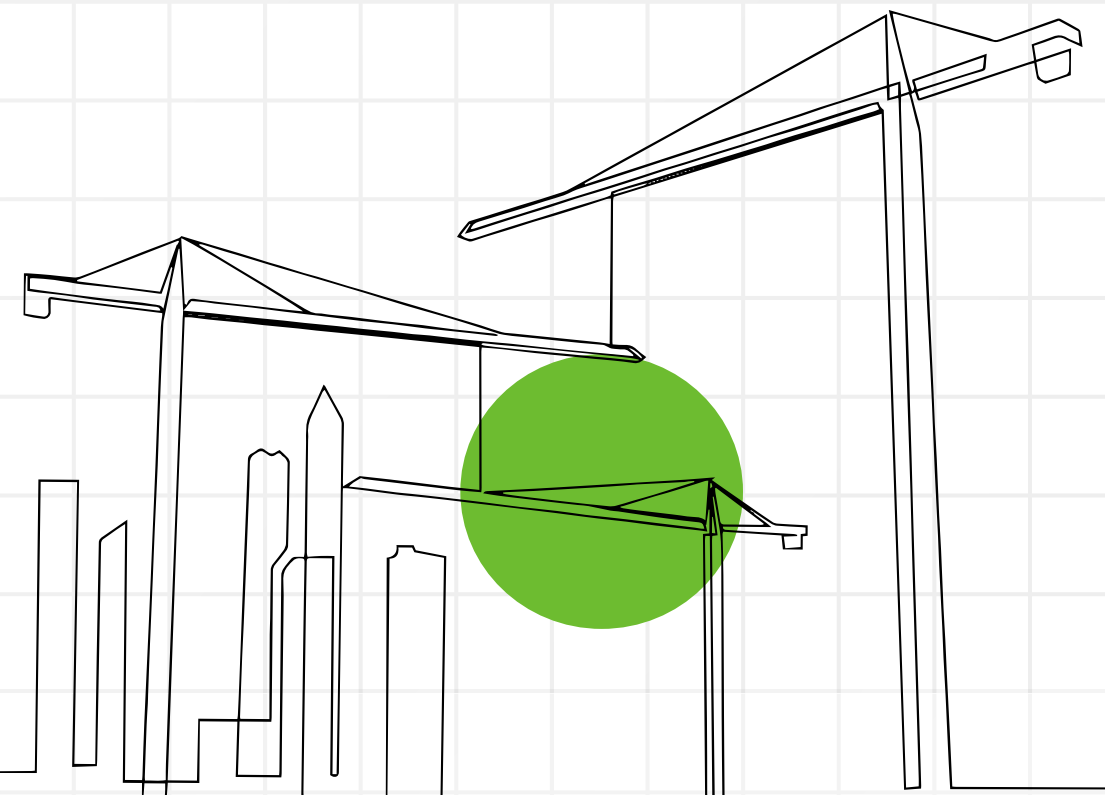

Зелене відновлення – процес подолання наслідків різного роду надзвичайних ситуацій та/або війни через покращення умов існування як сучасного, так і майбутнього населення постраждалої території у такий спосіб, який пом'якшує зміну клімату та допомагає адаптуватись до неї, знизити негативний вплив на довкілля, зберегти біорізноманіття, забезпечити чистоту повітря, води та ґрунтів.

Підходи до відновлення мають бути інклюзивними, тобто базуватися на співпраці центральних органів влади, органів місцевого самоврядування та громадянського суспільства, враховуючи потреби та інтереси різних суспільних груп. Відновлення має бути сталим задля досягнення кліматичних зобов'язань. При розробці та втіленні проектів зеленого відновлення ключовою є роль громад, оскільки вони є відповідальними за більше ніж половину викидів парникових газів в Україні³.

📖 МАТЕРІАЛ ВІД ЕКСПЕРТКИ:

[Презентація «Зелена відбудова України»](#) Наталії Андрусевич, експертки тренінгу «Енергетична просвіта для журналістів», голови правління Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля».

² [Посібник «Зелене відновлення українських громад»](#)

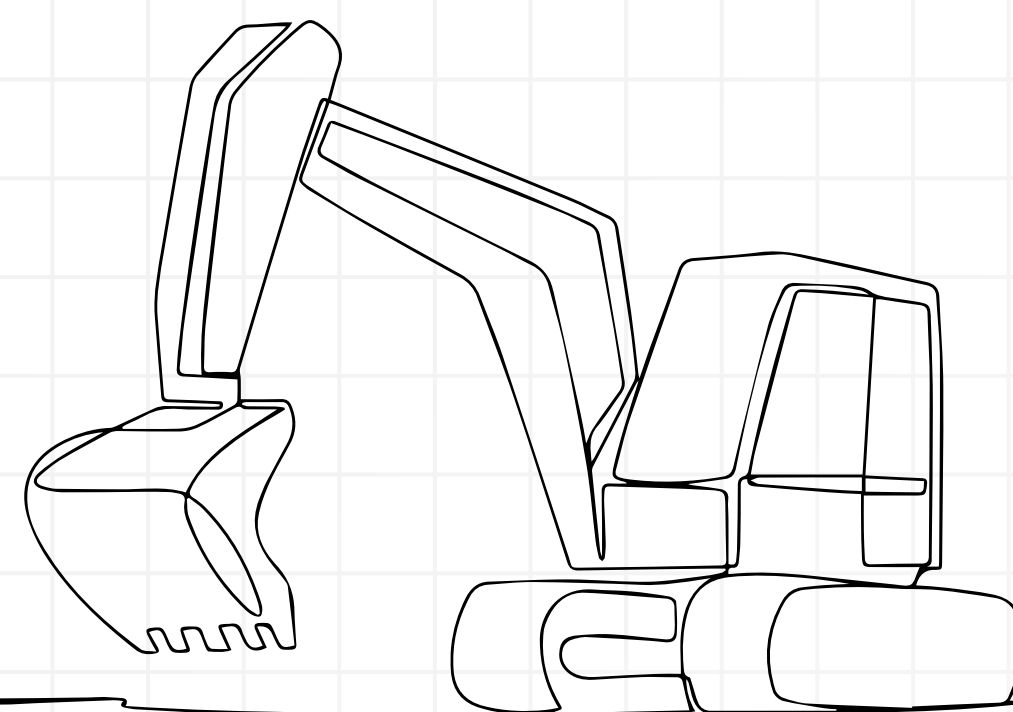
³ [Зелене відновлення України: керівні принципи та інструменти для тих, хто ухвалює рішення](#)

? ДЕ ШУКАТИ ІНФОРМАЦІЮ

- ➔ Офіційні сайти державних органів, включно зі спеціалізованими
 - [Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України](#)
 - [Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України](#)
 - [План України для Ukraine Facility](#)
 - [DREAM](#) – цифровий інструмент для відновлення громад
- ➔ [Відбудова України: бібліотека аналітичних досліджень](#)
- ➔ Організації, які виконують проекти у сфері відбудови ([коаліція RISE](#))
- ➔ Ініціатива [«Cities4Cities / United 4 Ukraine»](#)
- ➔ [Конференції з відбудови](#)
- ➔ Сайти профільних громадських організацій:
 - [Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля»](#)
- ➔ Дослідження та статті профільних організацій
 - Аналітичний звіт [«Повоєнна зелена відбудова України: процеси, зацікавлені сторони, участь громадськості»](#), 2024 рік, Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля»
 - Стаття [«Яким може та має бути зелене відновлення під час війни»](#), 2024 рік, Фонд ім. Гайнріха Бьолля, Бюро Київ – Україна
 - Аналітичний документ [«Втрата зеленої складової у відновленні України як наслідок другорядності екологічної політики»](#), 2024 рік
 - [Посібник «Зелене відновлення українських громад](#), 2023 рік, ГО «Екоclub»
 - [Зелене відновлення України: керівні принципи та інструменти для тих, хто ухваляє рішення](#), 2023 рік
 - Аналітична записка [«Зелене повоєнне відновлення України: візія та моделі»](#), 2022 рік, Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля»

👤 ДО КОГО ЗВЕРТАТИСЯ

- Громадські організації, які працюють в цій сфері
 - [Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля»](#)
 - [ГО «Екодія»](#)
 - [ГО «Екоclub»](#)
 - [Правозахисна організація «Екологія. Право. Людина»](#)
 - [Інформаційний центр «Зелене досьє»](#)
 - [ГО «Національний екологічний центр України»](#)

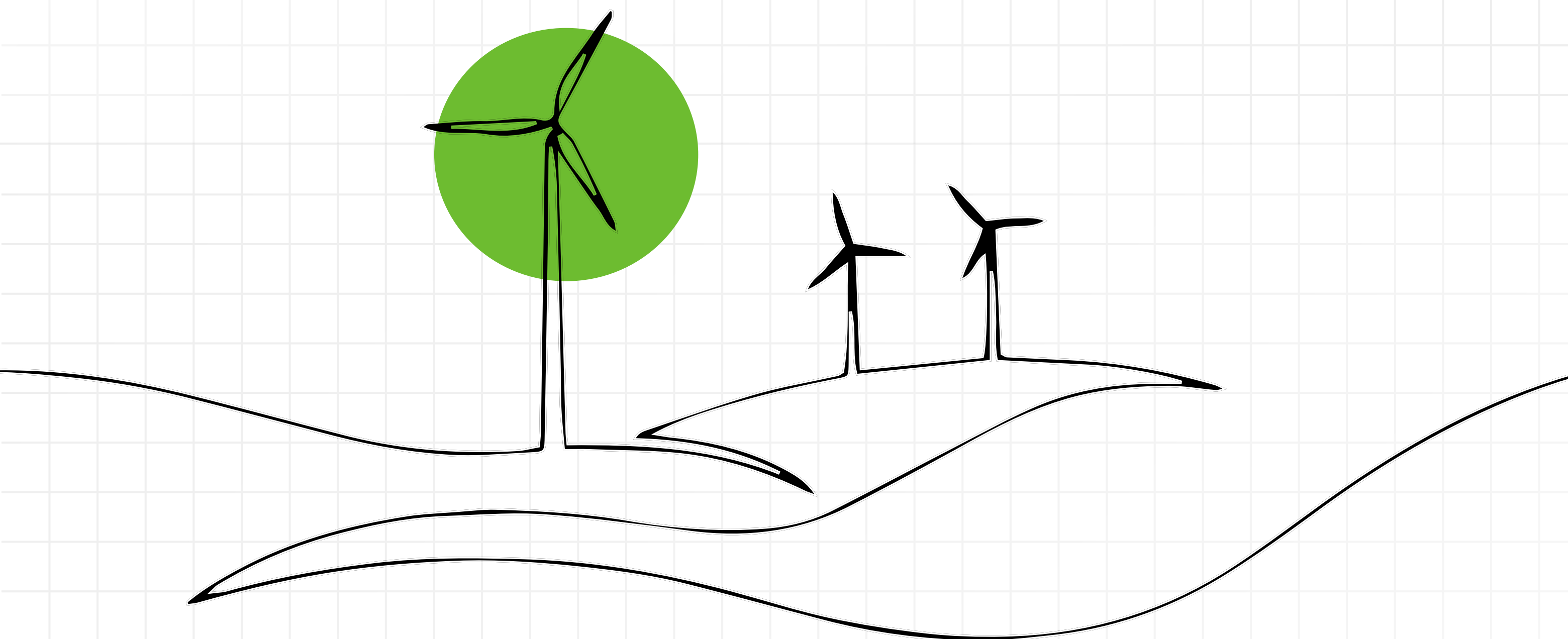
✘ ТИПОВІ ПОМИЛКИ

- Термінологія. Варто уважно ставитись до використання термінології та перевіряти її перед публікацією матеріалів
- Непереверена інформація.
- Іноді проекти, які шкодять довкіллю, подаються в ЗМІ, як «зелена відбудова». Якщо під час розвитку відновлюваних джерел енергії завдається шкода довкіллю, то це не може вважатись відбудовою на зелених принципах, – Наталія Андрусевич, голова правління Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля».
- Враховується лише одне бачення. Пропонуємо [матеріал](#), який є гарним прикладом в цій тематиці, де широко подається контекст зеленої відбудови, наводяться конкретні приклади та згадується фінансовий аспект.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
ЕНЕРГЕТИЧНИЙ
КЛАСТЕР

HEINRICH BÖLL STIFTUNG
КИЇВ
Україна

ГО «ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ЕНЕРГЕТИЧНИЙ КЛАСТЕР»

 www.energycluster.in.ua

 fb.com/RenewableEnergyCluster

 instagram.com/energy_cluster

